AP2 | Andra AP-fonden

Policy för mänskliga rättigheter

AP2 | Andra AP-fonden

Policy för mänskliga rättigheter

Beslutad av Andra AP-fondens styrelse i december 2024

Inledning

Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonden (AP-fonderna) är buffertfonder i det svenska pensionssystemet. AP-fondernas uppdrag och mål är att förvalta fondmedlen på sådant sätt att det långsiktigt blir till största möjliga nytta för det allmänna inkomstpensionssystemet. Den totala risknivån i AP-fondernas placeringar ska vara låg. Fondmedlen ska vid vald risknivå, placeras så att långsiktigt hög avkastning uppnås. Enligt AP-fondslagen ska AP-fonderna förvalta fondmedlen på ett föredömligt sätt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Vid förvaltningen ska särskild vikt fästas vid hur en hållbar utveckling kan främjas utan att det görs avkall på det övergripande målet om avkastning och risk. AP-fonderna kan samverka för att uppnå hållbarhetsmål. För Andra AP-fonden (AP2) utgår hållbarhetsarbetet från fondens uppdrag och innebär ett långsiktigt agerande för att skydda och skapa värde – utifrån ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv.

AP2:s vision är ”Ledande pensionsförvaltare i en föränderlig värld”. För att uppnå den visionen är det en förutsättning att hållbarhet är integrerat i samtliga analys- och investeringsprocesser. Genom att aktivt arbeta med och integrera hållbarhet i AP2:s verksamhet kan värden skapas och skyddas samt en hållbar utveckling främjas. Hållbarhet inkluderar miljö, etik, sociala frågor och ägarstyrning och arbetet med hållbarhet i förvaltningen styrs av fyra fokusområden; klimat, biologisk mångfald, mänskliga rättigheter samt bolagsstyrning. AP2 har ansvar för såväl förvaltningen som ägandet av det kapital som fonden har erhållit och arbetar aktivt med hållbarhet ur båda dessa perspektiv. Ett systematiskt och föredömligt hållbarhetsarbete är också en av nyckelfaktorerna att behålla och rekrytera medarbetare.

AP2:s arbete med mänskliga rättigheter drivs främst utifrån ett allvarlighetsperspektiv, med fokus på den potentiellt mest allvarliga inverkan på människor, i enlighet med FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Läs mer om FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter på webbsidan www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf. Där förklaras flera av de begrepp som används i denna policy.

AP2:s värdegrund och åtaganden

AP2:s värdegrund bygger på den svenska statens värdegrund och innebär bland annat att AP2 åtar sig att beakta internationella konventioner som Sverige har ratificerat. Demokrati, grundläggande mänskliga rättigheter, alla människors lika värde, respekt för individens frihet och värdighet utgör centrala delar av den svenska konstitutionen och präglar fondens grundläggande värderingar. De mänskliga rättigheterna är universella och ska gälla för alla, där staten har ett ansvar att främja, skydda och säkerställa alla människors fulla åtnjutande av grundläggande friheter och deras inneboende värde. Detta är principer AP2 eftersträvar att respektera och följa i den verksamhet som den bedriver.

AP2 har som ambition att vara en ledande aktör när det gäller mänskliga rättigheter bland institutionella investerare. AP2 förbinder sig att respektera internationellt erkända mänskliga rättighetsstandarder, vilket innebär att fonden bland annat följer:

- Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna
- Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter
- Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter
- ILO:s kärnkonventioner.

AP2 ska implementera FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter som stipulerar företags ansvar för hantering av risker vad avser negativ påverkan på mänskliga rättigheter som företaget kan orsaka, bidra till eller ha en direkt koppling till. I egenskap av en statlig myndighet med verksamhet inom kapitalförvaltning, anser sig AP2 vara bundet till företagsansvar att respektera mänskliga rättigheter samt relevanta delar av statens skyldighet att skydda mänskliga rättigheter enligt FN:s vägledande principer. Det innebär att AP2 ska verka för att förhindra att kränkningar av mänskliga rättigheter sker och att hantera eventuell negativ påverkan med koppling till fonden. Det ska åstadkommas genom att på ett kontinuerligt och systematiskt sätt identifiera, förebygga, motverka och hantera den potentiella och faktiska negativa mänskliga rättighetspåverkan som fonden har koppling till.

AP2:s koppling till mänskliga rättigheter

Enligt FN:s vägledande principer kan företag orsaka, bidra till eller vara direkt kopplad till negativ påverkan på mänskliga rättigheter genom sin verksamhet eller sina affärsrelationer. AP2 innehar många roller:

- Arbetsgivare
- Kund till leverantörer
- Motpart till andra finansiella institutioner
- Kapitalägare och kapitalförvaltare

I alla dessa roller kan fonden kopplas till påverkan på människor.

Fondens allvarligaste risker

Fondens bedömning är att den allvarligaste negativa påverkan som den kan ha en koppling till finns i rollen som kapitalägare och kapitalförvaltare. Med detta menas risker som finns i de verksamheter vars värdepapper fonden har investerat i och som fonden i sin tur kan vara direkt kopplad till, eller potentiellt genom sin investering bidra till negativ påverkan. Då fondens förvaltning ska skapa största möjliga nytta för pensionärerna investerar fonden globalt för att få en gynnsam riskspridning. Detta medför att fonden kan kopplas till potentiellt allvarlig påverkan på mänskliga rättigheter via sina innehav vilket fonden i enlighet med sina värderingar aktivt arbetar för att motverka. AP2 avser att vidareutveckla sin förmåga att identifiera och hantera både faktisk och potentiell negativ påverkan på mänskliga rättigheter som fonden kan vara direkt eller indirekt involverad i.

Övriga risker

Utöver dessa nu nämnda allvarliga risker exponeras fonden även mot andra typer av risker bland annat i sin roll som arbetsgivare och genom sina kontakter med leverantörer och motparter. Dessa risker hanteras bland annat genom olika policyer, regelverk och rutiner som fonden tagit fram.

Process för hantering av mänskliga rättighetspåverkan

I enlighet med FN:s vägledande principer strävar AP2 att arbeta utifrån en Due Diligence-process som innefattar följande:

- **Identifiering:** Vid arbetet med identifiering av fondens mänskliga rättighetspåverkan är det fondens strävan att ta särskild hänsyn till lokala och nationella kontexter inom geografiska regioner och industrier där specifika mänskliga rättighetsutmaningar finns samt utreda fondens koppling till dessa. En särskild riskbedömningsmodell som har sin utgångspunkt i risk för mänskliga rättigheter, och inte i finansiell risk, ska tillämpas.

- **Bedömning:** Vid allvarlighetsbedömning av de identifierade mänskliga rättighetsriskerna har fonden som målsättning att ta särskild hänsyn till skala, omfattning och möjlighet att återställa skada. Vid bedömningen är målsättningen vidare

även att ta hänsyn till huruvida särskilt utsatta grupper såsom kvinnor, barn, minoriteter eller ursprungsbefolkning påverkats negativt.

- **Hantering:** Fondens allvarligaste påverkan ska prioriteras och hanteras först. Om fonden orsakar eller kan orsaka en negativ mänskliga rättighetspåverkan ska fonden upphöra med kränkningen med omedelbar verkan eller vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra negativ påverkan. För det fall att fonden bidragit till eller kan bidra till en negativ mänskliga rättighetspåverkan har fonden för avsikt att bidra till att påverkan upphör eller vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra att den sker. Vid misstanke om att en negativ påverkan kan vara direkt kopplad till fondens verksamhet genom en affärsrelation exempelvis ett innehav, har fonden för avsikt att använda sitt inflytande för att skapa en positiv förändring, i den mån och utsträckning detta bedöms möjligt. AP2 tar efter en helhetsbedömning ställning till om innehavet istället ska exkluderas, det vill säga uteslutas från fondens investeringsuniversum.

- **Rapportering:** AP2 ska rapportera årligen på sitt mänskliga rättighetsarbete.

- **Gottgörelse:** Enligt FN:s vägledande principer ska ett företag gottgöra eller bidra till gottgörelse i situationer där företaget har orsakat eller bidragit till en negativ påverkan på mänskliga rättigheter. AP2 har för avsikt att gottgöra situationer där fonden har orsakat negativ påverkan på mänskliga rättigheter. Fonden har för avsikt att bidra till gottgörelse för det fall den bidragit till en negativ påverkan på mänskliga rättigheter. Om negativ påverkan på mänskliga rättigheter orsakas av en tredje part, som AP2 är direkt kopplad till, till exempel fondens portföljbolag, är fondens strävan att använda sitt inflytande, på egen hand eller tillsammans med andra intressenter, för att säkerställa att ansvarig part vidtar gottgörelse och att framtida negativa konsekvenser förhindras. Fondens klagomålsmekanism innefattar en visselblåsarfunktion där anställda anonymt kan rapportera om till exempel oetiskt agerande.

AP2 investerar på marknader i många olika länder. Fonden kan behöva förhålla sig till att situationer kan uppstå då lokala lagar och förordningar inte harmoniserar med internationellt erkända mänskliga rättigheter. Mänskliga rättigheter ska i dessa fall respekteras även om den lokala lagstiftningen ställer lägre krav än internationella standarder, och i fall där konflikt uppstår mellan dessa ska mänskliga rättigheter respekteras i högsta möjliga utsträckning, med beaktande av omständigheterna.

AP2:s implementering av policyn

Fondens mänskliga rättighetspolicy är en del av dess verksamhetsplan som beslutas av styrelsen. I takt med att fondens påverkan på mänskliga rättigheter förändras över tid och fonden får mer erfarenhet av arbetet med mänskliga rättigheter, kommer den här policyn att uppdateras. För att implementera denna policy vidareutvecklar fonden befintliga rutiner och policyer. Fonden genomför löpande internutbildning om mänskliga rättigheter för att säkerställa att alla dess anställda tar del av policyn. Policyn finns tillgänglig på fondens webbplats.

Övriga styrdokument

Mänskliga rättigheter adresseras också i fondens ägarpolicy som beskriver AP2:s förväntningar på sin verksamhet och på de portföljbolag som fonden investerar i samt de förvaltare inom riskkapitalfonder och onoterade fastighetsbolag som fonden nyttjar. Fonden har även en jämställdhet- och mångfaldsplan som adresserar diskriminering och jämställdhetsfrågor. Eftersom fondens kärnverksamhet är kapitalförvaltning, följer AP2 PRI:s principer (Principles for Responsible Investment) som fonden var en av grundsignatärerna till år 2006.

Organisation och ansvarsfördelning

AP2:s styrelse fastställer policyn för mänskliga rättigheter och har gett fondens VD i uppdrag att implementera den. Styrelsen får vid varje styrelsemöte information om fondens hållbarhetsarbete, inklusive arbetet med mänskliga rättigheter. Fondledningen, tillsammans med Strategiavdelningen och ansvariga för ägarstyrning, ansvarar för att leda hållbarhetsarbetet, inklusive arbetet med mänskliga rättigheter. Fondledningen får vid varje möte en uppdatering om fondens hållbarhetsarbete, vilket inkluderar arbetet med mänskliga rättigheter.

AP2:s förväntningar på anställda, leverantörer och affärspartners

AP2 förväntar sig att alla anställda tar del av denna policy och följer den i sitt arbete. Fondledningen har ett särskilt ansvar för att säkerställa att anställda har fått och tagit till sig informationen i denna policy. AP2 förväntar sig också att dess leverantörer, affärspartners och portföljbolag respekterar mänskliga rättigheter i sin affärsverksamhet. I de fall fonden anlitar externa förvaltare vad avser diskretionära mandat måste förvaltarna godta fondens ägarpolicy. För fondens externa förvaltare inom riskkapital och fastigheter hänvisar fonden till FN:s Global Compacts principer.